

13. 12. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změny parametrů pro výpočet nemocenských dávek zaměstnanců čili Valorizace redukčních hranic vyměřovacího základu pro rok 2020

K 1. lednu 2020 dochází k pravidelné valorizaci redukčních hranic vyměřovacího základu, z něhož se stanoví nemocenské dávky vyplácené státem (resp. v prvních 14 dnech dočasné pracovní neschopnosti či karantény náhrada příjmu vyplácená zaměstnavatelem) - jinak řečeno dochází ke zvýšení té části příjmu, která se započítává (zohledňuje) při výpočtu sociálních dávek nebo náhrady příjmu.

Nemocenské dávky zaměstnanců se počítají z tzv. denního vyměřovacího základu, který se zjistí tak, že započitatelný příjem zúčtovaný zaměstnanci v rozhodném období (*ve smyslu ust. § 18 zákona o nemocenském pojištění - zásadně období 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla sociální událost*) se dělí počtem „*započitatelných*“ kalendářních dnů připadajících na toto rozhodné období. (Aby nedocházelo ke snižování denního vyměřovacího základu, a tedy nemocenských dávek, tak jsou některé dny pro zápočet do rozhodného období vyloučeny, *a to ust. § 18 odst. 7 zákona o nemocenském pojištění - nepočítají, nezapočítávají se např. dny čerpání neplaceného volna, právě doba čerpání nemocenských dávek aj.*) [\[1\]](#)

Nemocenské

Pro účely výpočtu výše nemocenských dávek se nezohledňuje celý výdělek zaměstnance, ale jenom jeho určitá část - zmenšuje se prostřednictvím tzv. redukčních hranic.

1. redukční hranice v r. 2019 činí 1090 Kč, v r. 2020 to bude 1162 Kč,
2. redukční hranice v r. 2019 je představována částkou 1635 Kč, v r. 2020 to bude 1742 Kč,
3. redukční hranice je v r. 2019 stanovena na úrovni 3270 Kč a v r. 2020 bude činit 3484 Kč.

Uvedené redukční hranice byly vyhlášeny sdělením Ministerstva práce a sociálních věcí č. [270/2019 Sb.](#)[\[2\]](#)

Redukce denního vyměřovacího základu se provede tak, že se započte

- do 1. redukční hranice 90 % denního vyměřovacího základu,
- z části denního vyměřovacího základu mezi 1. a 2. redukční hranicí se započte 60 %,
- z části mezi 2. a 3. redukční hranicí se započte 30 %,
- k části nad 3. redukční hranicí se nepřihlédne.

Výše nemocenského činí 60 % denního vyměřovacího základu od 15. kalendářního dne trvání

dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, od 31. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény do 60. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény 66 % denního vyměřovacího základu a 72 % denního vyměřovacího základu od 61. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény.

Vyšší nemocenské pro ty, kdo zachraňují životy a majetek

Výše nemocenského za kalendářní den (tedy od 15. dne pracovní neschopnosti nebo karantény až do jejího ukončení) však činí celých 100 % denního vyměřovacího základu v případech, kdy byl pojištěnec uznán dočasně práce neschopným nebo mu byla nařízena karanténa v důsledku toho, že se prokazatelně podílel v obecném zájmu na hašení požáru, na provádění záchranných nebo likvidačních prací anebo na plnění úkolů ochrany obyvatelstva jako člen jednotky sboru dobrovolných hasičů obce povoláné operačním a informačním střediskem integrovaného záchranného systému. To platí obdobně i pro člena ostatní složky integrovaného záchranného systému, který k této složce není v pracovněprávním vztahu nebo ve služebním poměru. Pojištěnec však musí příslušné okresní (v Praze Pražské, v Brně Městské) správě sociálního pojištění doložit příslušné potvrzení ve smyslu ust. § 109 odst. 3 písm. c) zákona o nemocenském pojištění, a to potvrzení operačního a informačního střediska integrovaného záchranného systému o tom, že (pojištěnec) je členem jednotky sboru dobrovolných hasičů obce nebo členem ostatní složky integrovaného záchranného systému a že k dočasné pracovní neschopnosti nebo k nařízení karantény došlo v souvislosti se shora uvedenými skutečnostmi (ust. § 29 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění).

Výše dávky za kalendářní den se zaokrouhuje na celé koruny nahoru. - Novou kalkulačku nemocenského pro rok 2020 zveřejnilo Ministerstvo práce a sociálních věcí na své internetové stránce, k dispozici >>> [zde](#).

Náhrada příjmu v prvních 14 dnech pracovní neschopnosti

Náhrada mzdy, platu nebo odměny z dohody o práci konané mimo pracovní poměr v době prvních 14 dnů pracovní neschopnosti nebo karantény náleží za pracovní dny (pracovní dny konkrétního zaměstnance - pojištěnce, na které připadá jeho pracovní směna)^[3] a zjednodušeně řečeno počítá se z průměrného hodinového výdělku za kalendářní čtvrtletí předcházející čtvrtletí, ve kterém byl zaměstnanec - pojištěnec uznán dočasně práce neschopným pro nemoc nebo úraz nebo mu byla nařízena karanténa. - I tento průměrný hodinový výdělek zaměstnance za kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu čtvrtletí, ve kterém byl zaměstnanec uznán dočasně práce neschopným nebo mu byla nařízena karanténa, se pro účely stanovení výše náhrady mzdy nebo platu či odměny nezapočítává celý, nýbrž se upravuje se (snižuje se) podle příslušných hodinových redukčních hranic, které se získají tak, že se redukční hranice (denního vyměřovacího základu) pro výpočet nemocenského násobí koeficientem 0,175, a poté se zaokrouhlí na haléře směrem nahoru. Koeficient 0,175 vyjadřuje poměr kalendářních dnů a obvyklých pracovních dnů v týdnu, tedy 7: 5 dále dělený standardním počtem pracovních hodin ve směně, tedy osmi (tj. 7 : 5 : 8). ^[4]

Redukční hranice nově od 1. 1. 2020 činí:

- 1. redukční hranice 203,35 Kč (0,175 x 1 162 Kč) namísto dosavadních 190,75 Kč, přičemž se z uvedené části (částky) hodinového příjmu započte 90 %,
- 2. redukční hranice 304,85 Kč (0,175 x 1 742 Kč) namísto stávajících 286,13 Kč - z příjmu přesahujícího 1. redukční hranici až do hodnoty 2. redukční hranice se započte 60 %,
- 3. redukční hranice 609,70 Kč (0,175 x 3 484 Kč) oproti dosavadním 572,25 Kč, přičemž se z částky přesahující 2. redukční hranici až do částky ve výši 3. redukční hranice započte 30 %.

Částka nad třetí redukční hranici se nezapočítává, nezohledňuje. Náhrada mzdy nebo jiného příjmu (za hodinu) pak činí 60 % takto stanoveného (redukováného) hodinového výdělku.

Novou kalkulačku náhrady mzdy pro rok 2020 zveřejnilo MPSV, k dispozici >>> [zde](#).

Další nemocenské dávky

Dalšími dávkami nemocenského pojištění - jež se poskytují rovněž za kalendářní dny a stanoví (počítají se) rovněž z denního vyměřovacího základu jako nemocenské (avšak s tím, že při stanovení výše peněžité pomoci v mateřství a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství se z denního vyměřovacího základu do 1. redukční hranice počítá celých 100 % denního vyměřovacího základu), a proto i u nich dochází příslušným způsobem k valorizaci - jsou:

- peněžité pomoci v mateřství (lidově zvaná mateřská), její výše činí 70 % denního vyměřovacího základu
- ošetrovné, jeho výše činí 60 % denního vyměřovacího základu,
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, jehož výše je dána rozdílem mezi denním vyměřovacím základem zjištěným ke dni převedení zaměstnankyně na jinou práci a průměrem jejích započitatelných příjmů připadajícím na jeden kalendářní den v jednotlivých kalendářních měsících po tomto převedení.
- dávka otcovské poporodní péče (i zákonem zvaná otcovská), vyplácená ve výši 70 % denního vyměřovacího základu, a
- dlouhodobé ošetrovné, vyplácené ve výši 60 % denního vyměřovacího základu.[\[5\]](#)

Kalkulačku pro výpočet nemocenských dávek v r. 2020 zveřejnilo MPSV, k dispozici >>> [zde](#).

Komu a od kdy zvýšené dávky

Podle ust. § 22 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění výše dávek, na které vznikl nárok před 1. lednem kalendářního roku a tento nárok trvá ještě tohoto dne, se upraví bez žádosti od tohoto dne podle nové výše denního vyměřovacího základu stanoveného podle částek redukčních hranic platných od 1. ledna tohoto kalendářního roku. O navýšení nemocenských dávek, ale ani náhrady mzdy nebo platu nebo jiného příjmu za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti nebo karantény, tak není třeba žádat, bude provedena automaticky. Nárok na zvýšení nemocenských dávek mají všichni oprávnění pojištěnci, ať jim vznikl nárok na dávku ještě v r. 2019 (před účinností valorizace redukčních hranic) nebo až v r. 2020 (po účinnosti valorizace). - Jelikož se však při stanovení denního vyměřovacího základu pro nemocenské dávky se vychází zásadně z příjmu za posledních 12 měsíců, ovšem náhrada mzdy nebo platu či jiného příjmu za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti se odvozuje od průměrného hodinového výdělku za předchozí kalendářní čtvrtletí podle pravidel zákoníku práce, není proto u náhrady příjmu zaručeno, že dojde ke zvýšení hmotného zabezpečení po dobu pracovní neschopnosti nebo karantény, jelikož průměrný výdělek se stanoví a mění 4 x do roka, k 1. lednu, 1. dubnu, 1. červenci a 1. říjnu na základě výdělku z předchozího kalendářního čtvrtletí. Pokud došlo k poklesu průměrného výdělku v rozhodném období (což nemusí být způsobeno poklesem základního příjmu, ale důsledkem vyplácení nadstandardních, motivačních složek příjmu - odměn, prémie apod.), může dojít i k poklesu náhrady příjmu, kdežto při dvanáctiměsíčním měsíčním rozhodném období pro nemocenské dávky by se něco podobného mělo projevit jen výjimečně.

Richard W. Fetter,
právník specializující se na pracovní a občanské právo

[1] Účast na systému státem provozovaného nemocenského pojištění je pro zaměstnance povinná. Od povinné účasti v něm je odvozována i povinná účast v dalších veřejných pojistných systémech, jako je systém důchodový a zdravotní. Výjimky jsou stanoveny jen z toho důvodu, že u osob s nízkými příjmy by administrativní i finanční náročnost spojená s prováděním pojištění nebyla adekvátní nízké výši vypočtené dávky. Proto je stanovena hranice příjmu pro vznik a trvání účasti výdělečně činných osob na nemocenském pojištění, a to 3000 Kč. Uvedený minimální limit platí pro nemocenské pojištění vyplývající ze zaměstnání v rámci pracovního poměru nebo dohody o pracovní činnosti, pro zaměstnance činné na základě dohody o provedení práce je stanovena speciální hranice pro účast na nemocenském pojištění, a tou je příjem vyšší než 10 000 Kč. - Pro zaměstnance činné na základě dohody o provedení práce neplatí ohledně jejich účasti na nemocenském pojištění obecné podmínky, nýbrž nemocenské pojištění těchto zaměstnanců je upraveno **specificky v ust. § 7a zákona o nemocenském pojištění**, které případně zčásti na obecnou úpravu odkazuje, další specifika jsou pak stanovena jednotlivými ustanoveními zákona: *Účast na nemocenském pojištění má však zaměstnanec jen v těch kalendářních měsících po dobu trvání dohody o provedení práce, do nichž jim byl zúčtován započitatelný příjem z dohody o provedení práce (odměna) v částce vyšší než 10 000 Kč. (Přičemž započitatelný příjem zúčtovaný až po skončení dohody se považuje za příjem zúčtovaný do kalendářního měsíce, v němž dohoda skončila.) Pro účast zaměstnance činného na základě dohody o provedení práce na nemocenském pojištění není rozhodující doba trvání této dohody (může se jednat jen o jeden den), nýbrž je rozhodující výše zúčtovaného příjmu. (Pokud je uzavřena dohoda o provedení práce např. na jeden den a odměna činí více než 10 000 Kč, je zaměstnanec pouze v tomto dni účasten nemocenského pojištění.) Zaměstnanec činný na základě dohody o provedení práce je účasten nemocenského pojištění též v případě, že u téhož zaměstnavatele vykonával v kalendářním měsíci práci na základě více dohod o provedení práce a úhrn započitatelných příjmů z těchto dohod přesáhl v kalendářním měsíci 10 000 Kč; zaměstnanec je účasten nemocenského pojištění v tomto kalendářním měsíci nejvýše po dobu trvání těchto dohod. Pojištění vzniká zaměstnanci činnému na základě dohody o provedení práce dnem, ve kterém poprvé po uzavření dohody o provedení práce začal konat sjednanou práci, a zaniká dnem, jímž uplynula doba, na kterou byla tato dohoda sjednána. - Pro nemocenské pojištění zaměstnanců činných na základě dohody o provedení práce platí některé významné odchylky, kupř. ze zaměstnání zaměstnance činného na základě dohody o provedení práce neplyne ochranná lhůta (ust. § 15 odst. 4 písm. f) zákona o nemocenském pojištění), zejména pak zaměstnanec činný na dohodu o provedení práce nemá nárok na všechny nemocenské dávky - k tomu viz poznámku č. 5.*

[2] Pro úplnost připomeňme, že uvedené redukční hranice jsou odvozovány ze **všeobecného vyměřovacího základu**, stanoveného podle zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění (za kalendářní rok, který o 2 roky předchází kalendářnímu roku, pro který se výše redukčních hranic stanoví, tj. pro rok 2020 jde o vyměřovací základ za rok 2018) a tzv. **přepočítacího**

koeficientu (stanoveného taktéž pro každý rok). Všeobecný vyměřovací základ a přepočítací koeficient stanovuje vláda svým nařízením. Tyto hodnoty byly pro rok 2020 stanoveny nařízením vlády č. [260/2019](#) Sb. tak, že výše všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018 činí 32 510 Kč a výše přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018 činí 1,0715.

[3] Pokud vznikla dočasná pracovní neschopnost ode dne (v den), kdy již zaměstnanec celou směnu odpracoval, začne běžet doba prvních 14 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti následujícím kalendářním dnem. Takto bude posuzován i případ, kdy zaměstnanec odpracuje celou směnu a poté je v tomto dni kupř. hospitalizován ve zdravotnickém zařízení. Odpracuje-li zaměstnanec jen část své směny, začíná běžet prvních 14 dnů trvání pracovní neschopnosti již tímto dnem.

[4] Pokud bude dočasná pracovní neschopnost nebo karanténa trvat tak, že v rámci jejích prvních 14 kalendářních dnů případnou některé dny do jednoho kalendářního čtvrtletí a následující pracovní den nebo dny až do 14. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény do následujícího kalendářního čtvrtletí, budou se pro výpočet náhrady mzdy při dočasné pracovní neschopnosti používat 2 průměrné hodinové výdělků.

[5] Zaměstnanec nemocensky pojištěný z dohody o provedení práce má nárok toliko na 3 ze 6 nemocenských dávek, a to na nemocenské (samozřejmě i na náhradu příjmu, jejíž výplata předchází výplatě nemocenského), peněžitou pomoc v mateřství a otcovskou. – *Nárok na ošetrovné je vyloučen ust. § 39 odst. 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění, nárok na dlouhodobé ošetrovné je vyloučen ust. § 41c odst. 1 písm. a) zákona o nemocenském pojištění a nárok na vyrovnávací příspěvek v těhotenství je vyloučen ust. § 42 odst. 4 písm. a) zákona o nemocenském pojištění.*

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)